

8. oktober 2020

UMMÆLISSKRIV

viðvíkjandi

uppskoti til lögtingslóg um broyting í lögtingslóg um barsilsskipan (Barsilslógin)
(Leinging av rættinum til barsilspening, hækkan av barsilsgjaldinum og broyting viðvíkjandi kærunevndini)

Leingan av rættinum til barsilspening

Fyrst er at siga, at BLF gleðist um, at samgongan leggur upp til at leingja rættin til barsilspening eftir barnsurð við 4 vikum, úr 48 vikum upp í 52 vikur.

Nú barnsurðarfarloyvið við barsilspeningi verður longt upp í eitt ár, metir BLF at tíðin er búgvín at umhuga tillagingar í skipanini, sum kunnu vera við til at eggja pápum at taka part av farloyvistíðini.

BLF vil her loyva sær at endurgeva úr viðmerkingunum til lógaruppskotið, sum á síðu 8 skriva:

”Hagtøl úr Føroyum og hinum Norðurlondunum vísa, at pápar fara í barsilfarloyvi so leingi, sum barsilfarloyvið við lóg er markað til teir. Avleiðingin av lógaruppskotinum kann tí væntast at verða, at mammur fara at vera í barsilfarloyvi í 48 vikur í mun til 44 vikur, sum nú.”

Mammur í Føroyum taka nógv tann størsta partin av barnsurðarfarloyvinum við 92%, um hugt verður at tølum frá 2017. So hóast foreldur í dag kunnu býta 30 vikur millum sín, so eru tað mammurnar, sum taka meginpartin av barnsurðarfarloyvinum. Samanbórið við páparnar í grannalondunum eru føroysku páparnar teir, ið taka minst lut í rættinum til

barnsburðarfarloyvi. Í Danmark taka páparnir 10% av farloyvinum, í Finnlandi 11%, í Noregi 21%, í Svøríki 27% og í Íslandi 30%. Føroysku páparnir taka 8% av barnsburðarfarloyvinum.¹

Verða eingi tiltøk sett í verk fyri at tryggja, at pápar taka ein størri part av barnsburðarfarloyvinum, fer hetta uppskotið at elva til, at kvinnur vera uppaftur longur burtur frá arbeiðsmarknaðinum í sambandi við barnsburð.

Henda fráveran frá arbeiðsmarknaðinum hevur m.a. ávirkan á lønarinntøku, eftirlønarsmansparing og onnur ognarviðurskifti hjá kvinnum í Føroyum.

BLF mælir tí staðiliga til, at tær fyra vikurnar, sum landsstýrið við hesum uppskoti ætlar at leggja aftrat barnsburðarfarloyvinum, verða markaðar til pápan.

Smidligari skipan

Nógv hevur verið tosað um at gera barsilsskipanina smidligari. Á síðu 13 í samgonguskjalinum stendur soleiðis:

”Barnburðarfarloyvið verður longt til minst 52 vikur, og skipanin verður gjørd smidligari. Hetta skal til dømis geva foreldrum móguleika at arbeiða niðursetta tíð og móguleika at ráða fríari yvir farloyvistíðini.”²

Hetta skrivaðu samgonguumboðini í vinnunevndini eisini tann 27. mai 2020 í álitum til løgtingsmál nr. 121/2019.

Í fyriliggjandi uppskoti sæst tó ikki at vera ætlan um at gera skipanina smidligari, og leggur BLF dent á, at partarnir á arbeiðsmarknaðinum verða tiknir við, um slíkar broytingar verða gjørdar.

¹ Norðurlandska Ráðharraráðið, Nordisk Statistik 2017. Sí eisini *Ymiskar fortreyti: Ein lýsing av vantandi javnstøðuni í Føroyum*, Javnaðarflokkurin á Fólkatangi.

² <https://www.foroyalandsstyri.fo/fo/landsstyrid/samgonguskjalid/>

Inngjaldið hækkar

Løntakarar skulu sambært uppskotinum rinda meira í barsilsgjaldi. Barsilsgjaldið, ið skal rindast av øllum móttiknum A-inntøkum, verður hækkað úr 0,71% upp í 0,86% frá og við 2021.

BLF harmast um, at tað verður mett neyðugt at hækka inngjaldið hjá løntakarum fyri at fígga broytingarnar í uppskotinum.

Hoyring

At enda verður víst á, at tað er óheppið, at uppskotið ikki er sent fakfeløgnum til viðmerkingar.

Landsstýrismaðurin mælir við uppskotinum til týðandi broytingar í barsilsskipanini, sum hava stóra ávirkan á arbeiðsmarknaðin og løntakaran. Slíkar broytingar eiga at verða viðgjørðar saman við þørtunum á arbeiðsmarknaðinum.

Vinarliga

Búskapar- og Løgfrøðingafelag Føroya